

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis

Antehac ex probatis Auctoribus breviter concinnata

Busenbaum, Hermann

Coloniae Agrippinae, 1707

Q. 170. Quomodo parochus teneatur residere.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42515

4. Docere populum, concionando, arguendo
 &c. per se vel per alios. *Tolet. L. 5. c. 5. Possev. Barbos.*
Trull. II cc. Vide supra.
 5. Tenetur singulis diebus Dominicis, & Festis
 solennibus populo Doctrinam Christianam
 explicare, per se vel per alium, ut constat ex *Trull.*
Sess. 24. c. 4. de Reform. idque sub gravi obligatione
 etiam Juris divini, ob summam necessitatem,
 propter quam eos ab Episcopis, aliisque Praelatis
 ad id cogi posse sub poena excommunicationis
 (omnesque alios, ut eam audiant, discant & sciant)
 docet *Trull. L. I. c. 1. D. 4. n. 7. & 8. Baldel. Tom. 2. L.*
D. 48. ex Sanch. Palao, Barbos. &c.
 6. Tenetur infirmos visitare, Pauperum curam
 habere, peccata corrigere, &c. de quibus *Possev.*
Regin. T. 2. L. 20. c. 5. Sect. 3. Barbos. c. 7. Vide infra.

A D D E N D A.

736 Q. 170. *Quomodo Parochus teneatur residere,
 & quanto tempore possit abesse à Parochia.*

R. §. 1. *Trid. Sess. 23. c. 1. de Reformat. statuit*
 non licere illi ultra bimestre intra annum abesse
 sine causa & licentia Episcopi, alioquin teneri
 restituere fructus; & quidem ante sententiam
 Judicis, uti putant *Bonac. de oblig. Benef. D. 5. P. 3. n. 5.*
 Et *P. 4. n. 7.* aliique communiter cum *Castrop. T. 3.*
D. 5. P. 3. N. 3. stando in Jure Tridentini, putat tamen
Lay. L. 4. T. 2. c. 6. n. 6. verba Tridentini, licet expressè
 sic habeant, non esse in eo rigore recepta, ut obligent
 ante sententiam saltem declaratoriam, dummodo
 per absentiam damnum non sit illatum Ecclesiae,
 in quam sententiam etiam inclinatur *Nav. teste Bonac.*
 Alias poenas non residentiū vide apud *Castrop. supra*
 & apud *De Luca de Benef. Disc. 77,* quomodo autem
 debeat Episcopus procedere cum Parocho negli-
 gente Residentiam, habet *Castrop. à num. 10.*

§. 2. Quamvis communior sit sententia, quòd 737
Parochus, qui absque causa & licentia ultra bimestre
abest, teneatur restituere totos fructus, tamen etiam
probabile est non teneri restituere nisi illos, qui
respondent Residentiæ neglectæ, quia non tantum
percipit fructus pro Residentia & oneribus illi
annexis, sed etiam pro recitatione Horarum,
aliisque Officiis, ergo si Horas oret, & Officia illa
per alios expleat, poterit fructus his correspon-
dentes percipere, ita *Bonac. & alii. De pœnis Parochi
non residentis, vide Leurenium P. 1. Q. 388. & seqq.
Item dicenda Lib. IV. à num. 864.*

§. 3. Causa absentiae debet esse justa & vera, 738
alioquin Parochus non facit fructus suos :
néque satis est, si juret Episcopo se habere causam
justam, quam nolit ob rationes graves revelare, quia
causa debet esse Episcopo cognita & approbata,
Barbos. de Off. Paroch. c. 8. n. 59.

§. 4. Licentiam emanandi ultra bimestre 739
debere esse expressam & scripto datam ab Episcopo
tenent communis Authores cum *Castrop. n. 8*, quia
scriptum à Trid. requiritur veluti forma Concessio-
nis ; probabile tamen est secundum *Navar.
Bonac. P. 4. n. 12. Less. de Just. L. 2. c. 34. n. 68.* in foro
conscientiæ sufficere esse datam ore : imò *Côn. Sanch.
Regin. & alii* putant sufficere tacitam, saltem si talia
concurrant signa, ut constet Superiorem actu
consentire; nemo autem dicit sufficere præsumptam
vel interpretativam licentiam : quòd si causa esset
evidenter justa, & tamen Episcopus negaret licen-
tiam, *Abb. Lott. L. 3. q. 27. n. 213. Garz. & Castrop. n. 6.*
dicunt ex decisione Sacrae Congregationis adhuc
non esse Parocho licitum abesse, quia à grava-
mine illo conceditur appellatio ad Superiorem,
ergo signum est non ideo haberi licentiam,
&

& consequenter Parochus, si absit, tenebitur fructus restituere, non aliter ac si causa non fuisset iusta. Ad quantum autem tempus possit Episcopus cum Curato dispensare quoad Residentiam, relinquendum est arbitrio boni viri juxta exigentiam necessitatis vel rationabilis causæ, *Lay. ad Cap. Licet de elect.* restringit ad annum. Vide *Leuren. Q. 374.*

740 §. 5. Si occurrente subitâ & evidente necessitate Parochus nequeat Episcopum adire, potest absque licentia abire, sic enim per Episcopiam explicandum esse *Trid. censent Bonac. Fill. & alii*; sed ex quacunque causa absit, semper substitui debet idoneus, qui vices absentis agat, potestque esse vicinus Parochus, *Barbos. n. 53*; putat etiam *Castrop. P. 5. n. 2.* pro absentia unius vel alterius diei ferialis, si nullus sit in Parochia infirmus, non esse opus substituere aliquem, quia non adest morale periculum necessitatis ejus præsentia. Alias causas excusantes à petenda licentia, vide apud *Leur. Q. 374.*

741 §. 6. Si Parochus cum causa, sed sine licentia, & absque damno gravi Ovium absit per bimestre tantum in anno à Parochia, non peccat graviter, quia hoc per se non est malum, alioquin *Trid.* nunquam permetteret etiam cum licentia fieri ex eo autem, quod non petatur licentia, non est materia peccati gravis: imò *Navar. Garz. Bonac. Barbos & alii* excusant à mortali, si abeset sine causa, quia talis absentia ad duos tantum menses censetur modica, sive sit continua sive interrupta.

742 §. 7. Probabile est, quod ad emanandum tantum per bimestre extra Parochiam, nunc non sit opus licentiâ Episcopi, dummodo causa subsistat, ita *Nav. Bonac. & alii* multi apud *Barbos. n. 54*, quorum sententiam *Lesf. num. 159.* & *Castrop. n. 3.* dicunt esse probabilem, licet oppositam teneant cum *Vasq.*

Sancti

Sanch. Regin. Garz. Fill. Barbof. & aliis. Probatum, quia usu est receptum, ut ad brevem absentiam non petatur licentia Episcopi, neque Episcopi rescientes contradicunt. Vide *Leuren. Quæst. 372.* Rectè autem notat *Laym. num. 7.* securissimum esse cuiusvis Diœcesis, in qua quis est, in hoc consuetudinem sequi: universaliter autem putat *Castrop.* licentiam Episcopi petendam, ubi est dubium de iustitia causæ, & n. 5. addit cum *Garzia*, ad absentiam bimestrem sufficere quamlibet honestam causam, etiam recreationem in invisendis amicis, quod tamen non admittit *Gobat* in *Exp. T. 5. n. 602.* Lit. L, si ad hoc, bimestre impendatur, *Trid.* enim videtur requirere aliam causam æquam.

§. 8. Si Parochus per bimestre tantum vel 743 per brevius tempus absit, non tenetur ad restitutionem ullorum fructuum, ita *Bonac. & alii* contra *Garz.* Ratio est, quia non peccat graviter, *Trid.* autem videtur tantum illos obligare ad restitutionem fructuum, qui graviter peccant & emanent ultra bimestre: unde consequenter inferunt *Navar. Azor, Bonac. & alii* cum *Castrop.* supra, eum, qui iusta de causa, sed absque licentia Episcopi absit ultra bimestre, teneri quidem restituere, sed tantum illos fructus, qui respondent tempori, quod excedit bimestre, quia *Trid.* absentiam duorum mensium impunè permittere videtur, si fiat ex iusta causa, si autem absit ultra duos menses, requirit & iustam causam & licentiam Episcopi.

§. 9. Si Parochus habeat duas Ecclesias unitas, 744 tenetur residere in digniori; si non constet, quæ sit dignior, in frequentiori: & si una fuerit extra, altera intra urbem, residere debet in ea, quæ est intra urbem, licet sit minùs frequens, providendo externis pro nocte de Ministro Sacramentorum

in necessitate secundum consuetudinem antiquam
loci, *Barbos.* num. 9. & 28. *Castrop.* P. 2.

745 §. 10. Parochus censetur residere in Parochia
in quocunque loco illius commoretur, v. g.
apud Parentes vel fratrem extra parochialem
domum: item quamvis consideret extra fines
Parochiæ, sed parum distans, uti docet *Ricov.*
apud *Dian.* P. 3. T. 4. R. 156. *in fine*, nam quod parum
distat, nihil distare videtur, inquit *Bonacina*,
si autem extra Parochiam distet ad bis mille
passus, non censetur residere, licet singulis Festis
& Dominicis ad eam accederet & præterea relin-
queret Vicarium loco suo, ita *Barbos.* num. 39.
potestque videri *Gobat* Lit. I. Quod si esse
intra fines Parochiæ, sed in tali loco, ad quem
Parochiani non semper accedere possint, v. g.
in arce noctu clausâ, resideret quidem, non tamen
suffICIENTER ad usus, ad quos residere debet, nempe
ad promptè inserviendum populo in necessitate,
adeoque non satisfaceret, *Luca* ad *Trid.* Disc. 4. n. 11.
Lott. L. 3. Quæst. 27. n. 39. *Paxjord.* L. 10. T. 4. num. 56.
Leuren. Quæst. 371.

746 §. 11. Continuæ Residentiæ non obstat, si quis
aliquibus diei horis extra Parochiæ fines exeat,
v. g. recreationis causâ, quia manet moraliter
præfens, ita *Bonac.* & alii cum *Barbos.* n. 44; item
manet residens, qui eâdem die reversurus excurrit
ad vicinum oppidum, nullus enim sibi in hoc
peccati conscientiam facit; & ratio suggeritur
à *Trid.* suprâ: *Quia qui aliquantisper tantum absunt,*
ex veterum Canonum sententia non videntur absente
quia statim reversuri sunt: Aliud tamen est, si motu
sæpe emaneret, uti rectè *Gobat* Lit. D. & seqq.

747 §. 12. Justa causa obtinendæ licentiæ
ad non residendum pro aliquo tempore etiam

ultra duos menses est quadruplex ex *Trid.* supra,
 1. *Christiana Charitas*, uti si alibi sublevanda sit
 gravis necessitas Proximi, odia & lites compo-
 nendæ. 2. *Urgens necessitas*, v.g. ob gravem corpo-
 ris infirmitatem, ob causam prosequendæ litem
 de Juribus beneficii, ob piam peregrinationem.
 3. *Debita obedientia*, uti si absit ex mandato Papæ,
 vel occupetur in servitio Sedis Apostolicæ. 4.
Evidens Ecclesiæ vel Reipublicæ utilitas, uti si nego-
 tium commune ab alio geri non possit.
 Notat autem *Gob. Lit. K.* non licere ob alias causas;
 possuntque plura videri apud *Barbos.* supra &
Leur. q. 376, item quæst. 382. & seqq. ubi Quæst. 386.
 agit de occupato in servitio Episcopi.

§. 13. Nunc Jure novo *Trid.* non est licitum 748
 Parocho abesse, nec Episcopus dare potest licen-
 tiam, ut absit à Parochia, per septennium vel quin-
 quennium studiorum causâ, quia antequâ adeant
 Parochiam, debent examine prævio esse judicatî
 habere sufficientem scientiam ad curam animarû,
 ergo causa studii non potest illos excusare, ita
Bonac. Fill. Garz. Gonzal. Paxjord. Leuren. Quæst. 380.
Engel de Cler. non resid. n. 11. aliique nunc commu-
 nissimè cum *Barbos. n. 47.* & *Castrop. T. 7. D. 3. P. 9.*
 §. 9. n. 8, qui tamen à n. 9. oppositam sententiam
 censet probabilem, pro qua citat multos, & quam
 absolutè tenent *Lefs. num. 104.* *Laym. supra num. 5.*
Lotter. num. 152. *Zerola P. 1. v. Studium*, qui docent
 ex Cap. *Cum ex eo*, de *Electione in 6*, Episcopum
 posse dispensare cum promotis ad Ecclesias
 parochiales, ut usque ad septennium, quo in studiis
 morari possunt, non teneantur promoveri
 ad Sacerdotium, dummodo intra annum
 post adeptam Parochiam fiant Sub-Diaconi,
 sed sententiâ illa videtur per *Tridentinum* elisa,

E e z

nec

nec ipse *Laym.* textui illi multum fedit, nam requirit, ut adlit necessitas vel major Ecclesie utilitas, quod nunc difficulter in praxi habebit locum: adhuc tamen sunt aliqui Episcopi, qui ad biennium quandoque dispensant, quo Parochus se ad curam melius disponat ac perficiat, sed etiam quoad hoc servanda est consuetudo cujusque Diocesis: requiritur tamen etiam pro hoc casu dispensatio Episcopi in scripto, *Leuren. Quæst. 378.* Vide dicenda Lib. IV. à num. 864.

749 Q. 171. *An Parochus teneatur ad curam per seipsum.*
 R. §. I. Putant *J. Sanch.* in *Select. D. 47.* & alii apud *Dian. P. 3. T. 4. R. 156.* Parochum, si per seipsum non exerceat curam, non tantum peccare mortaliter, sed etiam teneri fructus restituere, quia qui non facit, quod debet, non percipit, quod oportet; deinde, quia fructus beneficii sunt propter officium, denique quia stipendium, quod datur propter causam, causam non subsecutam retinere non potest, uti habent Regule communes Juris. Sed quoad fructus, contradicunt *Garz. Ugol. Bonac. & alii*, quia *Trid.* secundum dicta *Quæst. præced.* eos tantum privat fructibus, qui non resident: quod autem attinet ad obligationem, videtur aliquam distinctione opus, hinc

750 §. 2. Supponendum cum communi, beneficium illud dici principaliter curatum, cui à principio cura animarum est annexa tanquam principale onus: potest autem annexa esse cura, vel actualis, si Beneficiatus eam actu per se teneatur exercere, vel habitualis tantum, si non teneatur actu per se habere exercitium illius curæ, quia per fundationem, privilegium vel consuetudinem onere illo ipse levatus est, & à Sacellanis vel à Vicario præstari debet.